

СТУДИСКА ПРОГРАМА ПО ФОЛКЛОРИСТИКА

Докторски студии

68 години Институт за фолклор (1950-2018)

Скопје 2018
www.ifmc.ukim.mk

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје

ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје

СТУДИСКА ПРОГРАМА ОД ТРЕТ ЦИКЛУС –ДОКТОРСКИ СТУДИИ ПО ФОЛКЛОРИСТИКА

на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ - Скопје

Скопје 2017

СОДРЖИНА

1.Список на наставен кадар	3
2. Професори кои се вклучени како Визитинг професори и консултанти:	3
3. Цел и оправданост на студиската програма	4
4. Досегашни искуства на предлагачот во спроведувањето на докторски студии 5	
5. Елементи со кои се овозможува мобилност на студенти	6
6. Можност за вклучување на студиите или нивниот дел во заедничка програма со странски универзитети	7
7. Компетенции кои студентот ги стекнува по завршувањето на третиот циклус докторски студии по Фолклористика	8
8. Општ дел	9
9. Информација за бројот на ментори	11
10. Научниот назив со кој се стекнува студентот по завршување на студиската програма	11
11. Обезбедена меѓународна мобилност на студентите	11
12. Активности и механизми преку кои се развива и се одржува квалитетот на наставата:	11
13. Услови за запишување	12
14. Критериуми за упис	12
15. Општи и специфични дескриптори на квалификации	12
15.1. Општи дескриптори на квалификации за трет циклус докторски студии за студиската програма согласно со Уредбата за националната рамка на високообразовните квалификации	12
15.2. Специфични дескриптори квалификации за трет циклус докторски студии за студиската програма согласно со Уредбата за националната рамка на високообразовните квалификации	13
16. Структура на студиската програма согласно правилникот за организирање на докторски студии, број на предвидени предмети и стекнати кредити, како и број на кредити стекнати со изработката на докторскиот труд	15
16.1. Прозорци за мобилност	19
17. Информација за обезбедена задолжителна и дополнителна литература	20
18. Јазици на кои се изведува наставата	20
Наставата се изведува на македонски и англиски јазик. Научноистражувачката работа, односно полагањето и одбраната на докторскиот труд може да се изведува и на англиски јазик.....	20
19. Предметни програми	21

1.Список на наставен кадар

Д-р. Лидија Стојановиќ, ред. Проф. (Институт за фолклор „М. Цепенков“ – Скопје) – акредитиран ментор

Д-р. Весна Петреска, ред. Проф. (Институт за фолклор „М. Цепенков“ – Скопје) – акредитиран ментор

Д-р. Зоранчо Малинов, ред. Проф. (Институт за фолклор „М. Цепенков“ – Скопје) – акредитиран ментор

Д-р. Родна Величковска, ред. Проф. (Институт за фолклор „М. Цепенков“ – Скопје) – акредитиран ментор

Д-р. Катерина Петровска-Кузманова, ред. Проф. (Институт за фолклор „М. Цепенков“ – Скопје) – акредитиран ментор

Д-р Изаим Муртезани, ред. проф. (Институт за фолклор „М. Цепенков“ – Скопје)

Д-р Трајко Петровски, ред. проф. (Институт за фолклор „М. Цепенков“ – Скопје)

Д-р Ермис Лафазановски, ред. проф. (Институт за фолклор „М. Цепенков“ – Скопје)

Д-р Јасминка Ристовска Пиличкова, доцент (Институт за фолклор „М. Цепенков“ – Скопје)

Д-р Велика Стојкова Серафимовска, доцент (Институт за фолклор „М. Цепенков“ – Скопје)

Д-р Актан Аго, доцент (Институт за фолклор „М. Цепенков“ – Скопје)

Д-р Викторија Момева-Алтипармаковска, доцент (Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј Битола)

2. Професори кои се вклучени како Визитинг професори и консултанти:

Проф. Д-р. Змаго Шмитек, професор emeritus (во пензија) при Катедрата за етнологија и културна антропологија, Филозофски факултет, Универзитет во Љубљана.

Доцент Д-р. Рита Куздер, наставник при The GATE OF DHARMA BUDDHIST COLLEGE , Budapest, Hungary.

3. Цел и оправданост на студиската програма

Студиската програма по Фолклористика (трет циклус студии) Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ ја организира од 2008 година, врз основа на Решението за акредитација донесено од Одборот за акредитација на високото образование (бр. Сл. 12 од 26.02. 2008), а по претходно донесена одлука на Советот на Институтот за фолклор за утврдување студиска програма за овие студии (бр. 02-150 од 15.05.2007) и по дадена согласност на студиската програма од Ректорската управа на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (02-464 од 09.07. 2007).

Основната причина за воведување нова студиска програма по фолклористика е содржана во следните концепти: 1. Распространување и пролабочување на научниот интерес и потенцијал што го развива и негува Институтот за фолклор во текот на своето 67-годишно постоење, 2. Пренесување на искуствата и резултатите од научно-истражувачката работа која е презентирана во проектите, публикациите и богатиот архивски фонд со кој располага Институтот, и 3. Неопходноста од поспецијализирани студии од фолклористиката претставена преку предложените два модула: 1. Рефлексивна фолклористика, 2. Апликативна фолклористика.

Позитивните искуства на вработените во ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“, здобиени преку досегашните предавања на магистерските студии по Фолклористика, предавањата на факултетите на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје во изминатите години, и на Универзитетот „Гоце Делчев“ од Штип, American college во је, доведоа до согледба дека за идните студенти од големо значење е мултидисциплинарноста. Кадровскиот потенцијал со кој располага ИФ, кој ќе биде вклучен во наставата, потоа, изборноста на предметите, отвореноста и - флексибилноста на наставната програма, се доволен показател за успешно изведување на наставата. Ова е главната причина поради која и во овој Елаборат за студиската програма со нови модули се поаѓа од начелото на мултидисциплинарност, мобилност на студентите, отвореност, флексибилност, изворност и прилагодливост на студиите кон индивидуалните интереси, односно професионалните потреби на кандидатот. Настојувањата на колективот на Институтот одат во насока своите искуства да ги вградат во нешто што како одржлива инвестиција ќе се развива низ третиот циклус – докторски студии по Фолклористика со два модула, приклучувајќи се со својот придонес кон пошироката академска заедница, низ која ќе се доквалификуваат неговите изведувачи по една нова речиси единствена програма . Овој тип на фолклористички истражувања се изведуваат во Нордиските земји, потоа на некои еминентни универзитети во Америка, Русија, Државниот Универзитет во Москва, Ломоносов. Естонија - Тарту, и останатите балтички земји и универзитетски центри, како и во Гетинген Германија. Во нашиот регион единствено ги има во Загреб и Љубљана.

Ваквата структурна екипираност на Институтот на повеќе оддели и научниот кадар што се создавал и се создава во Институтот, како и досегашните искуства од магистерските студии (чии завршени студенти се потенцијални кандидати за запишување на третиот циклус докторски студии по Фолклористика, кога определен број магистерски трудови се тесно поврзани со фолклористиката), се гаранција

дека предвидената предложена програма за трет циклус студии со 2 модули може успешно да функционира, со што им овозможува на студентите поспецијализирани знаења од различните области на фолклористиката, а со тоа и тешкотиите што се јавуваа при изработката на овие теми би се надминале.

Со вака предложената програма од трет циклус студии по Фолклористика, по својата структура сега би била многу поблиску споредлива со интердисциплинарните и трансдисциплинарни студии по фолклористика, култура на изведбени уметности, ликовни уметности и музички фолклор пред сè на балтичките и нордиски универзитети (на пример со програмата што се спроведува на Faculty of Philosophy, University of Tartu, Estonia, која вклучува и насоки во народната уметност - нешто кон што се стремиме со оваа програма). Во оваа смисла би ги навеле некои водечки Универзитети, чија програма е споредлива со нашата: Chair of Estonian and Comparative Folklore, Универзитетот во Хелсинки и Турку, (Финска), Беркли Универзитетот, потоа Катедрите во рамките на Универзитетот во Охајо, Чикаго и др. (САД), или во рамките на Државниот Московски Универзитет Ломоносов.

Но важно е да се нагласи дека во поширокиот балкански ареал не постојат вака конципирани докторски студии. Во прилог на фактот дека Институтот за фолклор успешно може да ја реализира вака конципираната програма по Фолклористика е поставувањето на самата институција на листата на Belief Narrative Network како членка на **European Folklore Archives, во рамките на најпознатата асоцијација ISFNR (International Society for Folk Narrative Research), да се види <http://isfnr.org/>.**

Во овој контекст треба да се наведе и неодамнешната Покана од **Center of the Oral Tradition at the University of Missouri** во САД, кој влегува во International Society for Studies in Oral Tradition, за да ја промовира импресивната колекција на Архивот на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во светски рамки, бидејќи препознатливо за институтските истражувања и надвор од нашата средина се теоријата на изведбата, но пред се - самата изведба, најпрепознатливото својство на фолклористичката наука. Со ова Институтот би влегол во Меѓународното здружение за проучување на усната традиција (<http://issot.org>; и <http://syndicate.missouri.edu>).

Исто така можност за вклучување на студиите или нивен дел во програмата на странски универзитети би можело да се очекува и преку странски истражувачи кои биле гости во Институтот, и биле запознаени со нашата работа, главно преку публикуваните изданија, кои во најголем дел се спој на теоријата и емпирискиот материјал, т.е. теренот, што е фундаментот на фолклористичките истражувања.

4. Досегашни искуства на предлагачот во спроведувањето на докторски студии

Предлагачот ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје, придружна членка на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ веќе има искуство во организирање и изведување постдипломски и докторски студии по Фолклористика од 2007-2008 година. Покрај тоа, извесен број наставници од Институтот со години наназад се ангажирани на неколку домашни факултети и универзитети за изведување настава

од областа на фолклористиката, како и во меѓународната научно-истражувачка дејност, на пр., учествува во европски мултирателарни и билатерални истражувачки проекти.

1. Д-р Ермис Лафазановски, научен советник. Во 2003 година учествувал во наставата на Последипломски студии на Факултетот за драмска уметност во Скопје, како предавач и носител на предмет од областа на фолклористиката и културологијата. Од 2011/2012 година редовно е вклучен во наставата од додипломски студии, прв степен и последипломски студии од втор степен на American college, на предмети од областа на методологија на теренско истражување.
2. Д-р Весна Петреска, научен советник. Од 2003 – 2008/2009 учествувала во наставата на Последипломски студии на Институтот за етнологија и антропологија на Природно-математичкиот факултет во Скопје, како предавач и носител на предмет од областа на фолклористиката и етнологијата.
3. Д-р. Лидија Стојановиќ, научен советник, во 2004 година е вклучена на постдипломските студии на Евро- Балкан со предметот Фолклористиката како емпирииска културологија.
4. Д-р Изаим Муртезани, научен советник. Од 2006 година редовно е вклучен во наставата на додипломски студии на Филолошкиот факултет во Скопје, како предавач и носител на предмет од областа на фолклористиката.
5. Д-р Зоранчо Малинов, научен советник. Од 2006 година редовно е вклучен во наставата на додипломски студии на Институтот за етнологија и антропологија на Природно-математичкиот факултет во Скопје, како предавач и носител на предмет од областа на етнологијата. Од 2008 година редовно е вклучен во наставата на додипломски студии на Одделот за етнокореологија на Факултетот за музичка уметност при Универзитетот “Гоце Делчев” во Штип, за група предмети од областа на етнологијата.
6. Д-р Родна Величковска, научен советник. Од 2009 година редовно е вклучена во наставата на додипломски студии на Одделот за етнокореологија на Факултетот за музичка уметност при Универзитетот “Гоце Делчев” во Штип, за група предмети од областа на етномузикологијата.
7. Д-р. Актан Аго, научен соработник од 2016 е редовно вклучен во наставата на Додипломските студии на Универзитетот “Гоце Делчев” во Штип.
8. Д-р. Велика Стојкова Серафимовска, научен соработник од 2015 е редовно вклучена во наставата на Факултет за музичка уметност при УКИМ, Скопје.
9. Голем дел од наставниот и научен кадар одржал предавања на покана на видни странски Универзитети како и на Семинарот за македонски јазик, култура и литература.. (Повеќе во Прилог број 4).

5. Елементи со кои се овозможува мобилност на студенти

Студиите се отворени за посетители на трет циклус –докторски студии од Македонија и од странство, како и за колегите од нашиот институт и другите сродни институции кај нас, со напомена дека со меѓууниверзитетска или некоја друга спогодба треба да се уреди начинот на плаќање на упис на одделните предмети и/или семестри. Структурата на студиите или ЕКТС бодовите овозможуваат мобилност на студентите како во рамките на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“.

6. Можност за вклучување на студиите или нивниот дел во заедничка програма со странски универзитети

Предложената студиска програма од трет циклус –докторски студии од подрачјето на фолклористичката наука, со својот развој би ја осмислувал улогата и функцијата на студиите на другите/странски фолклористики, како и компаративната фолклористика во македонската академска заедница, па и во контекст на македонската култура воопшто. Можноста за вклучување на студиите или нивен дел во програмата на странски универзитети, би можело да се очекува со веќе потпишаните Договори за соработка меѓу поедини институти во странство и Институтот за фолклор. Тука можат да се споменат веќе воспоставените контакти со врвни фолклористи од светската фолклористика и можност за доусовршување на нашите студенти преку воспоставените контакти. Исто така можност за вклучување на студиите или нивен дел во програмата на странски универзитети би можело да се очекува и преку странски истражувачи кои биле гости во Институтот, и биле запознаени со нашата работа, главно преку публикуваните изданија, кои во најголем дел се спој на теоријата и емпирискиот материјал, т.е. теренот, што е фундаментот на фолклористичките истражувања. Во овој контекст би го навеле Проф. Змаго Шмитек, проф. Емеритус од Катедрата за етнологија и културна антропологија при Филозофскиот факултет во Љубљана, кој ќе биде вклучен во студиската програма (како консултант) или професор на блок предавања од областа на Европскиот фолклор и Индоевропскиот фолклор. Освен него ќе биде вклучена и доцент д-р. Рита Куздер од Будимпешта (Унгарија), која ќе биде вклучена со предавања и консултации од областа на Тибетскиот фолклор. Во оваа насока треба да се споменат можностите како што се: Базилеус, Еразмус, но и можноста за аплицирање на докторски и постдокторски студиски престој во рамките на ДААД и Хумболд фондациите (www.avh.de).

Студиите по фолклористика се мултидисциплинарни и припаѓаат на подрачјето на хуманистичките науки, поле етнологија и етногенеза, област – фолклористика.

Заради стручно и научно профилирање на кандидатите во поедини потесни области на фолклористиката, односно потесни специјалности се предложуваат 2 модула кои се од областа на фолклористичката наука.

- 1. Рефлективна фолклористика**
- 2. Апликативна фолклористика**

Примарна цел на студиската програма од трет степен докторски студии по Фолклористика е да им понуди на студентите продлабочени теоретски и емпириски

знаења од областа на Фолклористиката, согласно на најновите, рецентни истражувачки потфати во доменот на светската фолклористичка научно-образовна дејност. Оттука, основната цел е следење на нејзиниот развоен пат, истражување на спецификите на локалните ојкотипови на одредено културно добро, и способност за негова проценка.

Целта на модулот **Рефлексивна фолклористика** претставува истражување и согледување на народната уметност и народната култура како одраз на општествените, социјални и субјективни predispozicii. Одговорот на оваа рефлексивна ќе биде реализиран во облик на еден предизвик и обид за реконструкција на теоријата на сознанието, праксата и општеството во мигот кога се создава и изведува фолклорното дело. Ова ќе биде овозможено преку еден конструктивен дијалог со досегашните теориски ставови и фолклористички резултати споредени со оние од соседните дисциплини од општествените и хуманистички науки. Оттука ќе биде ставен акцентот и на трансдисциплинарните истражувања кои се дел од најновиот бран на светската фолклористичка мисла.

Ќе бидат истражувани културните традиции/иновации како и поединците и групите кои се нивни изведувачи. Имајќи го во предвид основното начело на фолклорот, неговата процесуалност и трансформативна природа, акцентот ќе биде ставен на архаичните култури кои овозможуваат попродуктивно разбирање на живите фолклорни практики, информатори, групи на изведувачи, социјални групи, средини (урбани, рурални, медиумски, дигитални/мрежно-комуницирачки светови). Со споменатата релација ќе може да се увиди и разбере динамиката на традицијата, идентитетот, субјективитетот во модерниот свет.

Во модулот **Апликативна фолклористика** се истакнуваат истражувањето на сплетеноста на традицијата (фолклорот) во современите уметнички аудио и визуелни изведби, толкување на наследството од минатото во сегашноста, со што се отвораат нови истражувачки перспективи применливи и во истражувањето во други дисциплини. Во апликативната фолклористика акцентот е ставен на заштитата на културното наследство, односот – фолклор – туризам и сл.

Студиите од трет циклус по Фолклористика им овозможуваат на студентите продлабочени академски знаења од оваа област, а преку специјалистичките насоки своите знаења да ги насочуваат во потесни специјалности на фолклористиката.

7. Компетенции кои студентот ги стекнува по завршувањето на третиот циклус докторски студии по Фолклористика

Билатералните договори кои ги има остварено Институтот за фолклор, како и различни видови на меѓународни академски односи на наставниците и менторите им пружа на студентите извонредна можност да се запознаат и стекнат искуство со и преку странски истражувачки програми, или да ги завршат нивните докторски студии во т.н. Cotutelle форма (двојно докторски степен програма), или да ги продолжат своите постдокторски студии на некој од врвните образовни центри по

фолклористика (доволно е да ја споменеме можноста која им ја обезбедуваме преку конкурирање за ДААД и Хумболд стипендиите www.avh.de.

На докторските студии честопати се организираат студентски конференции кои служат како одличен форум за талентирани студенти да ги презентираат резултатите од своите независни истражувања, каде што ги развиваат академските вештини неопходни за иден научник.

Студентите работат на својата дисертација под водство на својот ментор (од редот на наставниците од Институтот), кои се дел од македонската и меѓународна академска јавност (свет, живот). На овие научни работилници тие да се запознаат со најновите меѓународни случувања во нивната област на студирање (секундарна литература, методологија, истражување).

Повратниот ефект од ова е фактот дека оние кои се имаат стекнато со степенот доктор на нашиот Институт се обучени академски граѓани со големо познавање на нивните предметни области, и добро подготвени да ги продолжат своите истражувања во Македонија и во странство.

Отпука, студентот стекнат со диплома од трет циклус докторски студии по Фолклористика е способен за работа во научно-истражувачката и применета дејност и решавање на сложени задачи на подрачјето на хуманистичките науки, на она поле, односно насока за која се определил на студиите, но да има увид и на други полиња, односно насоки застапени на студиите. Студентите можат да продолжат да се усовршуваат на постдокторски студии во странство, сродни докторски студии во земјата, Со стекнат трет циклус –докторски студии по Фолклористика студентите можат да работат во научно-наставни и научни установи, уметнички академии, во театарски и филмски установи, архиви, научни и јавни библиотеки, музеи, историски заводи, во државна и локална управа, како и во отсеците за култура, дипломатија и просвета, во медиумите, во КУД, домовите на културата, Министерството за култура, Управата за заштита на културното наследство, високообразовните институции, институции од областа на туризмот, аудио и видео продукциските куќи итн.

8. Општ дел

8.1. Назив на предлагачот – ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ - Скопје

8.2. Назив на студиската програма - *Фолклористика*

8.3. Научно-истражувачко подрачје, поле и област, каде припаѓа студиската програма

НАУЧНО ПОДРАЧЈЕ - 6. – хуманистички науки, поле етнологија и етногенеза 610, област – фолклористика 61008

8.4. Степен на образование (трет циклус) – Докторски студии

8.5. Години и семестри на траење на студиската програма

Докторските студии се реализираат во три академски студиски години, односно 6 (шест) семестри.

Во текот на студиите кандидатите полагаат испити за стекнување на општи и специфични методолошки компетенции во Школата за докторски студии, кои ќе бидат во функција на потесната специјалност на докторандот (активна истражувачка работа под раководство на менторот) како и:

- организирана академска обука
- независен истражувачки проект под менторство (докторски проект),
- меѓународна мобилност,
- предавања и друг вид на комуникациски активности,
- публикации во меѓународни научни списанија
- изработка и јавна одбрана на докторски труд врз основа на докторскиот проект.)

8.6. ЕКТС кредити со кои се стекнува студентот

Докторските студии кои траат три години, носат 180 ЕКТС кредити.

Докторските студии се во согласност со европскиот кредит трансфер систем (ЕКТС), според кој за една година на студии се стекнуваат 60 ЕКТС кредити.

8.7. Начин на финансирање

Студиите на трет циклус докторски студии се самофинансирачки односно студентите на трет циклус самостојно ги подмируваат трошоците за студирање.

8.8. Податоци за просторот предвиден за реализација на студиската програма

Податоците се во склоп на картата на високообразованата установа

8.9. Листа на опрема предвидена за реализација на студиската програма

Податоците се во склоп на картата на високообразованата установа

9. Информација за бројот на ментори

Студиската програма од трет циклус докторски студии располага со 5 (пет) акредитирани ментори во звања редовен професор и вонреден професор (да се види списокот на наставен кадар).

10. Научниот назив со кој се стекнува студентот по завршување на студиската програма

Стручниот назив се дефинира согласно со Меѓународната Фраскатијева класификација на научните полиња (во Уредбата за Националната рамка на квалификациии), при што со завршување на третиот циклус докторски студии студентот - докторанд се стекнува со научен назив **доктор по Фолклористика - PhD of FOLKLORISTICS**

11. Обезбедена меѓународна мобилност на студентите

Студиската програма од трет циклус – докторски студии од подрачјето на фолклористичката наука, со својот развој кореспондира со студиите на меѓународните фолклористики, како и со онаа на македонската академска заедница, па оттука и со македонската култура воопшто. Можноста за вклучување на студиите или нивен дел во програмата на странски универзитети, би можело да се очекува со веќе потпишаните Договори за соработка меѓу поедини институти и Универзитети во странство и Институтот за фолклор. Тука можат да се споменат веќе воспоставените контакти со врвни фолклористи од светската фолклористика и можност за доусовршување на нашите студенти преку воспоставените контакти. Исто така можност за вклучување на студиите или нивен дел во програмата на странски универзитети би можело да се очекува и преку странски истражувачи кои биле гости во Институтот, и биле запознаени со нашата работа, главно преку публикуваните изданија, кои во најголем дел се спој на теоријата и емпирискиот материјал, т.е. теренот, што претставува фундамент на фолклористичките истражувања. Во овој контекст би го навеле Проф. Змаго Шмитек, проф. Емеритус од Катедрата за етнологија и културна антропологија при Филозофскиот факултет во Љубљана, кој ќе биде вклучен во студиската програма (како консултант) или професор на блок предавања. Во оваа насока треба да се споменат можностите како што се: Базилеус, Еразмус, но и можноста за аплицирање на докторски и постдокторски студиски престој во рамките на ДААД и Хумболд фондациите (www.avh.de).

12. Активности и механизми преку кои се развива и се одржува квалитетот на наставата:

Податоците се дел од Картата на високообразовната установа.

13. Услови за запишување

Право за запишување на докторски студии имаат лица кои завршиле соодветни студиски програми (вториот циклус на академски студии односно постдипломски студии на сродни научни области) и кои ги исполнуваат основните критериуми согласно Правилникот за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус студии - докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Конкурс и Закон.

Соодветноста на претходно завршените студии се утврдува од страна на Советот на студиската програма за докторски студии.

14. Критериуми за упис

Кандидатите кои ќе се запишат на докторските студии треба да имаат стекнато магистерско звање.

Право за запишување на докторски студии имаат лица кои завршиле соодветни студиски програми и кои ги исполнуваат основните критериуми:

- завршен II циклус на студии усогласени со европскиот кредит-трансфер систем
- завршени постдипломски студии по студиските програми пред воведувањето на европскиот кредит-трансфер систем.
- Познавање минимум еден светски јазик.

15. Општи и специфични дескриптори на квалификации

15.1. Општи дескриптори на квалификации за трет циклус докторски студии за студиската програма согласно со Уредбата за националната рамка на високообразовните квалификации

Знаење и разбирање	Знаење и разбирање:
--------------------	----------------------------

	<p>- Показува појмовно разбирање и знаење во доменот на Фолклористиката</p> <p>-Показува висок степен на компететност на расудување во научните полиња на фолклористиката</p> <p>-Поседува знаење од областите на фолклористиката од реномирани меѓународни истражувања</p>
Примена на знаењето и разбирањето	<p>Примена на знаењето во практиката</p> <p>-Способност за критичко размислување и расудување за фолклорни теми во пракса</p> <p>-Поврзување и применување на теориските знаења во практиката</p> <p>Способност за формирање сопствено просудување и оригиналност во изборот и реализацијата на истражувачките теми.</p>
Способност за проценка	<p>Способност за проценка</p> <p>Способност за справување со сложени проблеми, справување и во сложени ситуации и при непотполни податоци</p> <p>Способност за проценка на вредноста на научната и стручната литература.</p> <p>Способност за правилна и компетентна примена на релевантните методи во самиот истражувачки процес од областа на фолклорот.</p>
Комуникациски вештини	<p>Комуникациски вештини:</p> <p>Способност за размена на аргументирани заклучоци и предлози со аргументирање</p> <p>Способност на изнесување јасни ставови</p> <p>Способност за јасно и доследно писмено изразување и расудување.</p> <p>Способност за самостојна и тимска работа.</p>
Вештини за учење	<p>Вештини на учење</p> <p>Показува интерес за понатамошен личен образовен и професионален развој</p>

15.2. Специфични дескриптори квалификации за трет циклус докторски студии за студиската програма согласно со Уредбата за националната рамка на високообразовните квалификации

Специфичните дескриптори на квалификацијата со кои се одредуваат резултатите од учењето за студиската програма согласно со Уредбата за националната рамка на високообразовните квалификации

Генералната цел на студиската програма е:

- Оспособување на кадри за профилот доктор по фолклористика
- Да ја задоволи неизбежната потреба од професионализација на фолклористичкото знаење (теориско и апликативно) во контекст на општествените и хуманистичките науки, како и во рамките на најновите трансдисциплинарни нови струења.
- Да ги подготви за примена стекнатите знаења и вештини во наставно-образовниот процес и во научно-истражувачките дејности.

Со усвојувањето на знаењата на оваа студиска програма, се очекува од студентот да биде оспособен за следниве знаења, способности и вештини:

1. методолошките постапки и методите на научно-истражувачката работа кои се неопходни за планирање и реализирање на научното истражување, како и за интерпретација на добиените резултати во истражувањето на појавите од традиционалното културно наследство и оние кои се дел од современите општествени процеси.
2. Развивање на вештината на учесниковото набљудување, квалитативните истражувачки методи, како битен предуслов за успешно теренско истражување.
3. различните истражувачки пристапи во истражување во сферата на фолклористиката, да стекнат способност за самостојно истражување, како и способност критички да се разгледат теориските ставови кои се дел од историјата на оваа научна дисциплина.
4. Подготовка на научно-истражувачки и апликативни проекти од областа на традиционалната и современа народна култура.
5. способност за водење општи и детализирани дискусии, како и за наведување примери со цел да се поткрепи или да се оспори определено поимање на досегашните научни текови во областа на фолклористиката и сродните дисциплини.
6. способност за разгледување на нови идеи и начини на размислување, како и за критичко преиспитување на претпоставките и методите во поддисциплините на фолклористичката наука.
7. Способност да ги примени знаењата низ процесот на набљудување, поврзување и критичко размотурвање на околината, способност за интердисциплинарно и трансдисциплинарно поврзување на фолклористиката со други хуманистички и општествени подрачја
8. Способност за вреднување на фолклорните добра

16. Структура на студиската програма согласно правилникот за организирање на докторски студии, број на предвидени предмети и стекнати кредити, како и број на кредити стекнати со изработката на докторскиот труд

Прв семестар	Кредити (ЕКТС)
1. Научно-истражувачка етика со примена и примери во подрачјето на хуманистичките науки (Предмет за стекнување генерички знаења)	4 кредити
2. Методологија на научно-истражувачката работа со примени и примери во подрачјето на хуманистичките науки (Предмет за стекнување генерички знаења)	4 кредити
3. Фолклористика (задолжителен)	6 кредити
4. Предмет од листата изборни предмети на студиите од трет степен на ИФМЦ	6 кредити
5. Предмет од листата изборни предмети на студиите од трет степен на ИФМЦ или од листите на докторски студии на УКИМ/ Докторски семинар	6 кредити
1. Истражување (за подготовка на тема за докторска дисертација)	4 кредити
Вкупно:	30 кредити

Втор семестар	Кредити (ЕКТС)
1. Предмет од универзитетската листа (Предмет за стекнување генерички знаења)	4 кредити
2. Интерпретативна фолклористика (задолжителен за модулот)	6 кредити
3. Предмет од листата изборни предмети на студиите од трет степен на ИФМЦ	6 кредити
Докторски семинар со презентација	2 кредити
Истражување (за подготовка на тема за докторска дисертација)	10 кредити

Годишна конференција со јавна презентација на извештај	2 кредити
--	-----------

Вкупно:	30 кредити
----------------	-------------------

Трет семестар

Кредити (ЕКТС)

1. Истражување, подготвување и поднесување на пријавата на темата за докторската дисертација	28 кредити
--	------------

2. Докторски семинар	2 кредити
----------------------	-----------

Четврти семестар

1. Работилница од истражувачката практика	3 кредити
---	-----------

2. Истражување и објавување резултати	25 кредити
---------------------------------------	------------

3. Годишна конференција со јавна презентација на извештај	2 кредити
---	-----------

Вкупно:	60 кредити
----------------	-------------------

Петти семестар

Кредити (ЕКТС)

1. Истражување и објавување резултати	28 кредити
---------------------------------------	------------

2. Докторски семинар	2 кредити
----------------------	-----------

Шести семестар

1. Работилница од истражувачката практика	3 кредити
---	-----------

2. Истражување и пишување на тезата	25 кредити
-------------------------------------	------------

3. Годишна конференција со јавна презентација на извештај	2 кредити
---	-----------

Вкупно:	60 кредити
----------------	-------------------

Задолжителни предмети на насоката

Кредити (ЕКТС)

(предметни програми од полето на истражување)

1. Фолклористика (задолжителен за двата модула)	6 кредити
--	------------------

Д-р Лидија Стојановиќ-Лафазановска, ред. проф.

Д-р Весна Петреска, ред. проф.

Д-р Родна Величковска, ред. проф.

2. Интерпретативна фолклористика

(задолжителен за модулот **Рефлексивна фолклористика**) 6 кредити

Д-р Изаим Муртезани, ред. проф.

Д-р Катерина Петровска-Кузманова, ред. проф.

3. Традиционално културно наследство и негова заштита 6 кредити

(задолжителен за модулот **Апликативна фолклористика**)

Д-р Зоранчо Малинов, ред. проф.

Д-р Велика Стојкова Серафимовска, доцент

Д-р Јасминка Ристовска Пличкова, доцент

Изборни предмети од модулот Рефлексивна фолклористика

Кредити (ЕКТС)

(предметни програми од областа и од потесната област на истражување)

1. Реторика на фолклорните симболи

6 кредити

Д-р Ермис Лафазановски, ред. проф.

Д-р Јасминка Ристовска Пиличкова, доцент

2. Наративни светови

6 кредити

Д-р. Лидија Стојановиќ, ред. проф.

Д-р Родна Величковска

Д-р. Весна Петреска, ред. Проф.

3. Балканска имагологија

6 кредити

Д-р Изаим Муртезани, ред. Проф.

Д-р Трајко Петровски, ред. проф.

Д-р Актан Аго, доцент

4. Етнотеатрологија

6 кредити

Д-р Катерина Петровска-Кузманова, ред. проф.

Д-р Актан Аго, доцент

5. Етнографија на литературата

6 кредити

Д-р Ермис Лафазановски, ред. проф.

Д-р Трајко Петровски, ред. проф.

Изборни предмети од модулот Апликативна фолклористика

Кредити (ЕКТС)

(предметни програми од областа и од потесната област на истражување)

1. Аудио-визуелна фолклористика

6 кредити

Д-р Ермис Лафазановски, ред. проф.

Д-р Велика Стојкова Серафимовска, доцент

Д-р Јасминка Ристовска Пиличкова, доцент

2. Обреден фолклор – теорија и емпирија

6 кредити

Д-р Весна Петреска ред. проф.

Д-р Лидија Стојановиќ ред. Проф.

Д-р.Родна Величковска ред. Проф.

3. Фолклор и туризам

6 кредити

Д-р Зоранчо Малинов, ред. проф.

Д-р Катерина Петровска Кузманова, ред. Проф.

Д-р Викторија Момева-Алтипармаковска, доцент

4. Семиотика на традиционалната култура

6 кредити

Д-р Јасминка Ристовска Пиличкова, доцент

Д-р Изаим Муртезани, ред. проф.

Д-р Актан Аго, доцент

5. Фолклорот и современите општествени процеси

6 кредити

Д-р Зоранчо Малинов, ред. проф.

Д-р Велика Стојкова Серафимовска, доцент

Предмети од обуката за истражување на универзитетска листа на слободни предмети -

Кредити (ЕКТС)

Се избираат предмети од листата на слободни изборни предмети на УКИМ од втор циклус студии од хуманистичко и општествено подрачје што се вреднувани со 6 кредити.

6 кредити

16.1. Прозорци за мобилност

Наставни предмети чии активности може да се изведуваат и на англиски јазик

1. Фолклористика (задолжителен за двата модула)

Д-р Лидија Стојановиќ-Лафазановска, ред. проф.

Д-р Весна Петреска, ред. проф.

Д-р Родна Величковска, ред. проф.

2. Наративни светови

Д-р. Лидија Стојановиќ, ред. проф.

Д-р Родна Величковска

Д-р. Весна Петреска, ред. Проф.

3. Интерпретативна фолклористика

(задолжителен за модулот **Рефлексивна фолклористика**)

Д-р Изаим Муртезани, ред. проф.

Д-р Катерина Петровска-Кузманова, ред. проф.

4. Обреден фолклор

Д-р. Лидија Стојановиќ, ред. проф.

Д-р Родна Величковска

Д-р. Весна Петреска, ред. Проф.

5. Реторика на фолклорните симболи

Д-р Ермис Лафазановски, ред. проф.

Д-р Јасминка Ристовска Пиличкова, доцент

6. Етнографија на литературата

Д-р Ермис Лафазановски, ред. проф.

Д-р Трајко Петровски, ред. проф.

7. Аудио-визуелна фолклористика

Д-р Ермис Лафазановски, ред. проф.

Д-р Велика Стојкова Серафимовска, доцент

Д-р Јасминка Ристовска Пиличкова, доцент

8. Семиотика на традиционалната култура

Д-р. Јасминка Ристовска Пиличкова, доцент

Д-р. Изаим Муртезани, ред.проф.

Д-р. Актан Аго, доцент

9. Фолклорот и современите општествени процеси

Д-р. Зоранчо Малинов, ред. Проф.

Д-р. Велика Серафимовска Стојкова, доцент

17. Информација за обезбедена задолжителна и дополнителна литература

Библиотеката на Институтот за фолклор е снабдена со богат библиотечен фонд составен од серии, едичии, енциклопедии, монографски изданија, периодика од водечките истражувачки и издавачки центри специјализирани за студиите по фолклористика (на пр. Folklore Fellows Communications (Helsinki), Enzyklopädie des Märchens (Universitaet Göttingen), Thompson, Motif-Index of Folk Literature (Indiana University), Folklorica Pragensia, Western Folklore, American Folklore, специјализираните научни изданија на Waxman und Sagner Verlag, Ингрид Москва, ТЗС од Тарту, Естонија и мн. други. Многу значајни се и оригиналните изданија од 19 и почетокот на 20 век, како и изданијата од Институтот за фолклор, а Архивот располага со над 4000 аудио снимени ленти и богат фонд на фото-документација и видеотека со домашен и меѓународен фолклорен матерјал. Тука се и теренските записи од просторот на Македонија, не запоставувајќи поединечни или тимски истражувања вршени во САД, Канада, Германија, Турција, Грција, Бугарија, Косово и Албанија.

Покрај библиотечниот фонд на ИФМЦ секој професор ја има обезбедено задолжителната и дополнителната литература во електронска форма.

18. Јазици на кои се изведува наставата

Наставата се изведува на македонски и англиски јазик. Научноистражувачката работа, односно полагањето и одбраната на докторскиот труд може да се изведува и на англиски јазик.

19. Предметни програми

МОДУЛ 1:

РЕФЛЕКСИВНА ФОЛКЛОРИСТИКА

Целта на овој модул е истражување и согледување на народната уметност и народната култура како одраз на општествените, социјални и субјективни предиспозиции. Одговорот на оваа рефлексивна ќе биде реализиран во облик на еден предизвик и обид за реконструкција на теоријата на сознанието, праксата и општеството во мигот кога се создава и изведува фолклорното дело. Ова ќе биде овозможено преку конструктивен дијалог со досегашните теориски ставови и фолклорстички резултати споредени со оние од соседните дисциплини од општествените и хуманистички науки. Според тоа, акцентот ќе биде ставен и на трансдисциплинарните истражувања кои се дел од најновиот бран на светската фолклористичка мисла.

Од аспект на историјата на оваа дисциплина продлабочено ќе биде дискутирана емпириската културологија (Баузингер, 1971) (појмовниот пар: културна индустрија - индустрија на културата; секојдневие – утопија, како и идејата за процесуалност), преиспитување на појмовниот пар природа – култура (Штефан Бек 2008), а пред се мисловните концепти на Бурдје фокусирани на хабитусот, полето, илузијата, симболичкото насилство, аудиматот итн. (1992, 1996). Во зависност од предиспозициите на докторантот, предмет на изучување ќе претставуваат: 1. традиционалниот митолошки свет, 2. Современиот фолклор и 3. Применетиот фолклор, дефиниран како традиционално културно благо кое станува дел од современиот уметнички свет. Ќе бидат анализирани феномените како што се: рефлексивен историцитет, континуитет, процесуалност, траење и трансформација на корпусот од духовното културно наследство од една страна, како и согледување на неговиот статус т.е. позиција на релација: ментална наспроти социјална и општествена структура во современиот изменлив свет.

Во преден план ќе бидат ставени изучувањата на наративите, обредите, музиката, народната игра и театар, визуелните предмети. А исто така важен дел за добивање пофундаментална слика на народната традиција ќе претставува и истражувањето на архивите, емоциите, менталитетот, миграциите, усната историја и сличните сведоштва како рефлексивна на едно време.

Како суштествено ќе биде земено во предвид токму поимањето на саморефлексивната која претставува централен и незаобиколен медиум на истражувањето на праксата сама по себе. Оттука, набљудувањето, интервјуата и теренските белешки кои се основа на теренското истражување во фолклористиката, во овој модул ќе завземат централно место. Не само мисловноста, „теоријата“ , туку пред се` искуството на самиот терен (рурален, урбан, дигитален) ќе претставува главен предизвик за добивање нови сознанија во секој предмет од овој модул.

Ќе бидат истражувани културните традиции/иновации како и поединците и групите кои се нивни изведувачи. Имајќи го во предвид основното начело на фолклорот, неговата процесуалност и трансформативна природа, акцентот ќе биде ставен на архаичните култури кои овозможуваат попородно разбирање на живите фолклорни практики, информатори,

групи на изведувачи, социјални групи, средини (урбани, рурални, медиумски, дигитални/мрежно-комуницирачки светови). Со споменатата релација ќе може да се увиди и разбере динамиката на традицијата, идентитетот, субјективитетот во модерниот свет.

Наставниците во овој модул ги испитуваат традициите и праксите на одредени групи кои ја обезбедуваат основата за културниот и историскиот континуитет, како и социјално-општествената припадност во современиот трансформирачки свет. Овие традиции и практики се во постојан процес на трансформација (понекогаш експлицитно, понекогаш сублимирано притаени и бавни, значи или се отсечни или пропратени под приznakот на долготраење), при што задачата на сериозниот фолклорист е фундаментално да ги набљудува, осознае, анализира и истражи причините за таквите појави. Понекогаш станува збор за конструирани традиции, митови, херои/демони, кои биваат наново создавани од разните групи. Токму затоа ќе се вршат неопходни компаративни истражувања со исчезнатите, архаични култури и традиции. Во опсегот на разните традиции и практики спаѓаат ритуалите, фестивалите, наративите, народниот театар, музиката, играта, танцот, кои беа изведувани или сеуште се изведуваат во градот, селото, медиумите, или со помош на социо-мрежните интеракции. Уште еден момент кој влијае на новите истражувања е учесниковиот пресврт во формирањето на архивите и дигитално создаденото културно наследство.

Инсистирајќи на трите момента: процесуалност, значење и рефлексивност, овој модул ќе ги истражува самите локализираны практики (нивното потекло) и заедници како етнофеномен, но пред се причините како истите успеваат да го привлечат вниманието на пошироката публика, начин на кој, и причина поради која модерното доба ги креира новите традиции, како и хибридни форми и жанрови. Фундамент за сите горенаведени истражувачки фокуси ќе претставува историјата, теоријата и методологијата на фолклористиката која е во постојан дијалог со сродните дисциплини.

Овој модул има за цел да го продлабочи кај докторантот чувството за: воочување на истражувачкиот феномен, аналитичност, дијалог и рефлексивност. Според тоа, кандидатите ќе се оспособат да ги познаваат различните културни традиции и спецификите на културните вредности на различни етнички и религиски заедници. Сето ова овозможува нивно вклучување во различни општествени сфери (институции на државна и локална управа, медиуми, планирање и развој на рурални и урбани средини, музеи, институции за заштита на културно наследство, туризам, образование, научни институции, домашно и уметничко производство, искористување на природни ресурси во согласност со традиционални вредности, итн.).

Ваквиот пристап кон проучувањето на фолклорот не само во македонски, туку и во светски контекст претставува нов пристап и предизвик, дотоклу повеќе што се фокусира на искуството, согледувајќи ја фолклорната творба како рефлексивна на едно време.

МОДУЛ 2:

АПЛИКАТИВНА ФОЛКЛОРИСТИКА

Апликативна фолклористика претставува научен пристап кој го акцентира апликативниот, односно практичниот модус на фолклористиката при што методологијата и теоријата се ставаат во функција на употребливата вредност на фолклорот во различни културни и општествени контексти. Апликативната фолклористика се повикува на методи кои, преку анализа базирана на практични и теориски истражувања, наоѓаат решенија на поставената проблематика кои се апликативни во едно општество. Овој пристап се води и според принципите на социјалната одговорност која излегува надвор од рамките на вообичаените академски цели и расправи и истите ги проширува и ги става во функција на продлабочување на знаењата и разбирањата кон решавање на еден конкретен проблем и при елаборирање на една конкретна теза од областа на фолклористиката, но и од други сродни области. Апликативната фолклористика го става фолклорот во различни контексти на употреба кои можат да бидат од академски или едукативен карактер, поврзани со културните процеси и политики поврзани со решавање на конфликти, уметнички програми, современи социолошки и општествени процеси и други појави и феномени кои се поврзани со фолклорот како жива матреија која постојано се менува и прилагодува кон природните, културните и социјалните вредности на едно општество или заедница.

Целта на овој модул е проширување на знаењата и разбирањата за фолклорот во поинаков контекст кој ја прикажува употребата на фолклорните изразни елементи во различни современи состојби кои опфаќаат културолошки, антрополошки, социолошки, историски, политички, економски и други појави. Притоа, кандидатите ќе имаат можност да ја увидат употребната функција на фолклорот во различни современи аспекти на живеење со што се надминува теорискиот аспект на фолклористиката, која во овој случај добива поширока интерпретација и можност да се изучува од практичен аспект кој вклучува интердисциплинарни пристапи од повеќе хуманистички и општествени дисциплини.

Кандидатите ќе добијат можност за изучување на материјалното и нематеријалното културно наследство и неговите примени во современите социјални процеси, при што ќе се акцентираат културолошките и антрополошките вредности на културното наследство на еден народ или еден регион, првенствено кај заедниците од просторот на југоисточна Европа. Во еден ваков контекст фолклорот, како дел од културното наследство, ќе се третира како производ и идентитетски маркер на една заедница која во различни контексти истото го употребува, промовира и заштитува во различни цели и потреби. Преку предвидените предмети од овој модул, кандидатите ќе добијат можност да се запознаат со:

- Светските пристапи кон апликативната употреба на фолклористиката во современите процеси, со посебен акцент кон семиолошките и мултимедијални симболи на културното наследство;
- Механизмите на УНЕСКО-та Конвенција за заштита на нематеријалното културно наследство на човештвото (Париз, 2003);
- Механизмите на УНЕСКО-та Конвенција за почитување на културната разноликост (Париз, 2005);
- Употребата на фолклорот во туристички и економски цели;
- Современите аспекти на теренските истражувања, односно новите методи за аудиовизуелни истражувања и нивната презентација преку современи дигитални форми и медиуми.

Преку современите аспекти на третманот на фолклорот, кандидатите ќе добијат проширени знаења за значењето на фолклорните добра како: орални традиции, обичаи, изведувачки уметности (музика, танц, инструменти, приказни), ритуали, празници и прославувања, знаења и практики поврзани со природата и универзумот, занаети и знаења и вештини поврзани со занаетите и слично. При тоа, ќе се акцентира нивната употреба во разни контексти кои ги надминуваат теориите на фолклористиката, при што ќе се навлезе и во употребата на овие добра како дел од националните, регионалните и локалните идентитети, развивање на програми од областа на туризмот и медиумите, употреба/злоупотреба на фолклорните симболи при градење на политички и економски програми, решавање на конфликтни состојби, родови и социјални дискриминации и други појави на современоста.

Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, како овластен субјект задолжен за заштита на нематеријалното културно наследство во Република Македонија, со својот научен кадар и искуство во оваа област нуди одлични услови за стекнување на знаење од областа на апликативната фолклористика.